

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Folkethinget. No. 41.

Trettende Mode.

Løverdagen den 16de Februar.

(Forts.)

Cultusministeren (forts.): Men det mindste Held formindsker Statens Tilflugt, da der hvert Aar ikke udbetales mere end der absolut bruges til at dække Udgifterne, og det Dyrige enten ikke modtages eller tilbagebetales til Statskassen. Der er Udflugt i denne Saison til at Entreprisen vil være heldigere end man har turdet optage i Beregningen, som skulde gjøres i Midten af forrige Sommer, og jeg haaber altsaa at Tilflugtet vil blive mindre, men det vil dog altid synes betydeligt. Men jeg maa her gjøre opmærksom paa det Samme, som jeg nys omtalte, nemlig at der er visse Ting, som Danmark ikke kan have uden at det bliver kostbart. Hvor flere Theatre i store Stæder virke ved Siden af hinanden, hvor altsaa Kunsten kan bæres af sig selv, idet Underholdningsmidlerne dertil udjævne sig, der kræver Kunsten mindre, end hvor den paa Grund af Usikkerhed ikke kan bestaae ved egne Kræfter, fordi den kun er en Anstalt, som maae klamre sig til Staten, for overhovedet at kunne bestaae. Jeg vil ikke sige, at Theatret er en Lærestanstalt, som det undertiden siges, naar man tænker paa den moralske Belæren, men det er i Sandhed en æsthetisk Lærestanstalt, hvorigjennem mange Lærere virke paa os. Det er vistnok sandt, at denne Lærdom kun umiddelbart kommer dem til gode som ere i Hovedstaden, og den kommer, selv hvor flere Theatre ere fordeelte i Provindserne, dog kun i overveiende Grad til dem, som boe i de større Stæder; men jeg troer at meget af den Lærdom, som udgaaer fra Theatret, bringes af forskellige Personer i ikke ringe Antal til Provindserne og at dette har sin Virkning ogsaa med Hensyn til dem, thi de faae i det Ringeste derved deres Andeel i den dramatiske Literatur, som uden

Theatret ikke vilde fremkomme. Vi have nylig begravet den største Theaterdigter, som Danmark har fremdragt efter Holberg. Jeg haaber, at man vil erkjende, at naar ikke det danske Theater havde været, havde vi heller ikke havt Dehlsenschlägers Tragedier.

Hvad Capellet angaaer, tør jeg næsten sige beestemt, at det er en Kunstanstalt, som mere umiddelbart virker for hele Landet; thi Musikken som Kunst kunne vi i Danmark ikke have naar vi ikke vilde underholde en Anstalt som Capellet. Det er en absolut Betingelse, for at store Konstarbejder kunne komme til Udførelse, og man maae vel erindre, at al den Musik, som nydes enkeltviis i det Mindre, modtager sin Indflydelse fra den store samlede Anstalt. Man maa ikke troe at vor Kirkemusik, at Musikken i vore fæstlige Samvæm og i vore private Bærelser vilde staae paa det Standpunkt, hvor paa den befunder sig, hvis der ikke var et stort Institut, som samlede Virksomheden og kunde fremkalde og udføre de større Arbejder, som kunde tjene til Forbillede for de mindre.

Dernæst kommer jeg til den hele Række Institutter, som have deres særegne Fonds og om hvis Forhold der ere faldne adskillige Bemærkninger. Jeg vil for det første opfordre til ved Betragtningen af Budgettet for disse Institutter vel at erindre, at de Summer, som virkelig bruges til de enkelte Anstalters Diemed ere langt mindre end de som staae opførte paa Indtægtslisten, fordi deres Indtægt i hoieste Grad er en Brutto-Indtægt, da disse Stiftelser næsten alle ere Jordegodsseiere og først skulde afholde alle Udgifter, nemlig Skatter og Jordegodsafgifter, foruden Udgifterne til den egentlige Bestyrelse. Bestyrelsen skal vistnok selv i økonomisk Retning, naar jeg blot tager Hensyn til Jordegodsseiere, være sparsommelig, men den skal være en liberal Bestyrelse. Der er et Punkt, som jeg her specielt maa fremhæve; der er i disse Institutter ikke anført Noget til